

**VALSTYBĖS ĮMONĖS „ORO NAVIGACIJA“
ANTIKORUPCINĖS POLITIKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Valstybės įmonės „Oro navigacija“ (toliau – Įmonė) antikorupcinės politikos aprašas (toliau – Antikorupcinė politika) yra Įmonės korupcijos prevencijos dokumentas, kuriuo Įmonė įsipareigoja, įgyvendindama jai pavestus uždavinius ir funkcijas, nesitaikstyti su korupcija, laikytis tarptautinių, Lietuvos Respublikos teisės aktų korupcijos prevencijos srityje nuostatų ir Įmonėje įdiegtos antikorupcinės vadybos sistemos pagal standartą ISO 37001:2016 „Antikorupcinės vadybos sistemos. Reikalavimai ir naudojimo gairės“ (toliau – Standartas) reikalavimų bei viešai deklaruoja, kad ji netoleruoja neetiško elgesio, neteisėtų dovanų, nepotizmo, kronizmo, interesų konflikto, kyšininkavimo, papirkimo, prekybos poveikiu, piktnaudžiavimo tarnyba ir kitų korupcinių nusikalstamų veikų bei korupcijos pasireiškimo formų.

2. Antikorupcinėje politikoje nustatyti Įmonėje taikomi bendrieji korupcijos prevencijos principai, antikorupcinės politikos tikslai ir uždaviniai, galimi korupcijos prevencijos būdai, pagrindiniai antikorupcinės politikos formavimo ir įgyvendinimo subjektai bei Antikorupcinės politikos reikalavimų nevykdymo pasekmės.

3. Antikorupcinė politika taikoma visiems Įmonės darbuotojams, Įmonės valdybos ir audito komiteto nariams, veiklos partneriams, su kuriais Įmonė yra sudariusi viešojo pirkimo sutartis (toliau visi kartu – asmenys). Antikorupcinės politikos nuostatomis skatinami vadovautis visi Įmonės veiklos partneriai ir suinteresuotosios šalys.

4. Antikorupcinė politika parengta vadovaujantis Standartu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015–2025 metų programa (toliau – NKKP), Įmonės įstatais ir kitais Įmonės veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

5. Antikorupcinėje politikoje vartojamos pagrindinės sąvokos:

5.1. **Korupcija.** Asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas.

5.2. **Korupcijos prevencija** – korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo.

5.3. **Kronizmas.** Draugų ir bičiulių protegavimas, naudojantis einamomis pareigomis, vardu ir galia.

5.4. **Neetiškas elgesys.** Neetišku elgesiu laikomas elgesys, prieštaraujantis visuotinai priimtinėms profesinės etikos, garbės, moralės ir gero elgesio principams.

5.5. **Neteisėtos dovanos.** Siekiant išvengti šališkumo ar bet kokio pranašumo užsitikrinimo teikiamos, siūlomos ar gaunamos bet kokios dovanos ar paslaugos, kurios gali būti traktuojamos kaip viršijančios įprastą komercinę praktiką ir leidžiančios daryti prielaidą, kad tokiu būdu yra siekiama įgyti palankumo ar išskirtinio vertinimo bet kokioje su įmonės veikla susijusioje srityje, taip pat bet kokios formos dovanos Lietuvos ar užsienio valstybių pareigūnams (tarnautojams), auditoriams, savivaldybių darbuotojams ir pan., išskyrus dovanas, kurios leidžiamos pagal Įmonės Dovanų politikos aprašą.

5.6. **Interesų konfliktas.** Interesų konfliktas yra situacija, kai asmuo, vykdydamas jam pavestas funkcijas, privalo atlikti tam tikrą veiksmą, tačiau tas veiksmas (darbo funkcijų dalis, pavedimas ar pan.) yra susijęs ne tik su jo tiesioginėmis pareigomis, bet ir su jam artimo asmens privačiu interesu.

5.7. **Nepotizmas.** Savo šeimos narių, giminaičių bei kitų artimų asmenų (taip pat ir sugyventinių, partnerių) globa ir protegavimas, naudojantis einamomis pareigomis, vardu ir galia.

5.8. **Kyšininkavimas.** Kyšininkavimas suprantamas kaip asmens ar per tarpininką pažadėjimas ar susitarimas priimti neteisėtą ar nepagrįstą atlygį (materialų ar nematerialų, turintį ekonominę vertę rinkoje ar jos neturintį), t. y. kyšį už pageidaujamą veiką, taip pat reikalavimas ar provokavimas duoti kyšį bei kyšio priėmimas.

5.9. **Papirkimas.** Papirkimas suprantamas kaip bet kurio asmens, paties ar per tarpininką, pasiūlymas, pažadėjimas, susitarimas duoti neteisėtą ar nepagrįstą atlygį (materialų ar nematerialų, turintį ekonominę vertę rinkoje ar jos neturintį) ar tokio atlygio davimas darbuotojui ar trečiajam asmeniui.

5.10. **Prekyba poveikiu.** Pasinaudojimas savo pareigomis, įgaliojimais, giminyste, pažintimis ar kita tikėtina įtaka, siekiant paveikti įstaigą, instituciją, organizaciją, valstybės tarnautoją ir pan., kad šie teisėtai ar neteisėtai veiktų ar neveiktų, vykdydami savo įgaliojimus, ir tiesioginis arba netiesioginis, ar per tarpininką siūlymas, žadėjimas ar susitarimas duoti kyšį ar kyšio davimas tokiems asmenims ar trečiajam asmeniui.

6. Kitos Antikorupcijos politikoje vartojamos sąvokos atitinka apibrėžtas Standarte, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme, NKKP ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS TAIKOMI PRINCIPAI

7. Įmonė, formuodama ir įgyvendindama Antikorupcinę politiką bei antikorupcinę vadybos sistemą, vadovaujasi šiais principais:

7.1. *Teisėtumo principas.* Įgyvendinamos antikorupcinės vadybos sistemos priemonės negali prieštarauti taikytiniams tarptautiniams ir Lietuvos Respublikos teisės aktams, reglamentuojantiems antikorupcinę veiklą.

7.2. *Vadovų asmeninio pavyzdžio principas.* Vadovų asmeninis pavyzdys yra esminis nepakantumo korupcijai kultūros Įmonėje formavimo veiksnys ir efektyvios antikorupcinės vadybos sistemos įgyvendinimo garantas.

7.3. *Darbo etika.* Įmonė siekia savo veiklos partnerių, klientų, darbuotojų pasitikėjimo ir geros reputacijos, todėl netoleruojami bet kokie Antikorupcinėje politikoje numatyti veiksmai ir korupcijos formos, galintys daryti neigiamą įtaką ar žalą Įmonės reputacijai.

7.4. *Darbuotojų įtraukimo principas.* Darbuotojų nuolatinis informavimas apie Įmonės įgyvendinamą Antikorupcinę politiką ir jų įtraukimas į antikorupcinių kontrolės priemonių įgyvendinimą.

7.5. *Antikorupcinių kontrolės priemonių adekvatumo korupcijos rizikai principas.* Antikorupcinių kontrolės priemonių, skirtų sumažinti korupcijos rizikas, kūrimas ir diegimas, atsižvelgiant į nustatytų korupcinių rizikų lygį.

7.6. *Antikorupcinių kontrolės priemonių įgyvendinimo efektyvumo principas.* Įmonėje prioritetas skiriamas tokioms antikorupcinės kontrolės priemonėms, kurių įgyvendinimas nėra sudėtingas, poveikis, tikėtina, duos ženklų naudą ir jų įgyvendinimas netaps našta Įmonei.

7.7. *Atsakomybės neišvengiamumo principas.* Kiekvienas asmuo, padaręs korupcinio pobūdžio veiką, neatsižvelgiant į einamas pareigas, atliekamas funkcijas, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

7.8. *Nuolatinės kontrolės, monitoringo ir gerinimo principas.* Siekiant nuolat gerinti antikorupcinę vadybos sistemą, Įmonėje reguliariai atliekama įgyvendinamų antikorupcinių priemonių kontrolė ir vykdomas Antikorupcinės politikos veiksmingumo vertinimas.

III SKYRIUS ANTIKORUPCINĖS POLITIKOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

8. Antikorupcinės politikos tikslas yra užtikrinti, kad Įmonės vykdoma veikla ir elgsena atitiktų valstybės institucijų formuojamus ir visuomenėje priimtinus aukščiausius patikimumo, sąžiningumo, skaidrumo ir verslo etikos standartus. Įmonėje įdiegta antikorupcinė vadybos sistema, įskaitant Antikorupcinę politiką, siekiama stiprinti nacionalinį saugumą, didinti paslaugų teikimo kokybę ir patikimumą, sudaryti sąlygas laiku nustatyti veiklos procesuose kylančias korupcijos rizikas ir jas įvertinus parinkti proporcingas ir efektyvias antikorupcines ir kitas kontrolės priemones, suteikiančias galimybę sumažinti nustatytą ir nepriimtina korupcijos riziką.

9. Pagrindiniai Įmonės įgyvendinamos Antikorupcinės politikos uždaviniai yra:

9.1. sumažinti korupcijos pasireiškimo riziką Įmonės veikloje ir gebėti ją valdyti;

9.2. užtikrinti tinkamą ir nustatytu laiku atliekamą Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymais ir kitais teisės aktais nustatytų korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą;

9.3. nustatyti reikalavimus asmenų elgesiui korupcijos prevencijos srityje ir pasiekti, kad šie reikalavimai taptų įsisauganintomis ir savanoriškai vykdomomis darbo etikos normomis ne tik darbuotojams, bet ir Įmonės interesus atstovaujantiems asmenims, Įmonės veiklos partneriams bei kitoms suinteresuotosioms šalims.

IV SKYRIUS

ANTIKORUPCINĖS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO SUBJEKTAI BEI JŲ FUNKCIJOS

10. Pagrindiniai Įmonės Antikorupcinės politikos ir antikorupcinės vadybos sistemos formavimo ir įgyvendinimo subjektai yra Įmonės valdyba, generalinis direktorius, antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytojas ir struktūrinių padalinių vadovai. Įmonės generalinis direktorius gali pasitelkti papildomus žmogiškuosius išteklius antikorupcinės vadybos sistemai įgyvendinti.

11. Įmonės valdyba, formuodama ir įgyvendindama antikorupcinės vadybos sistemą, užtikrina, kad jai periodiškai būtų teikiama informacija apie Įmonės antikorupcinės vadybos sistemos veikimą, atlieka Įmonės antikorupcinės vadybos sistemos įgyvendinimo ir rezultatyvumo priežiūrą.

12. Įmonės generalinis direktorius, formuodamas ir įgyvendindamas antikorupcinės vadybos sistemą, ir siekdamas užtikrinti korupcijos prevenciją:

- 12.1. tvirtina Įmonės antikorupcinę politiką;
- 12.2. užtikrina, kad Antikorupcinė politika derėtų su Įmonės strategija;
- 12.3. užtikrina, kad antikorupcinė vadybos sistema būtų tinkamai sukurta jos tikslams pasiekti, įgyvendinama, prižiūrima ir analizuojant vertinama, siekiant mažinti Įmonės korupcijos riziką;
- 12.4. užtikrina antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų integravimą į Įmonės procesus;
- 12.5. skiria reikiamus išteklius, kad antikorupcinė vadybos sistema galėtų rezultatyviai veikti;
- 12.6. paskirsto atsakomybę ir įgaliojimus Įmonės darbuotojams Antikorupcinės politikos ir antikorupcinės vadybos sistemos formavimo ir įgyvendinimo srityse;
- 12.7. užtikrina vidaus ir išorės sklaidą antikorupcijos klausimais;
- 12.8. vykdo vidaus komunikaciją apie rezultatyvaus antikorupcinio valdymo ir antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų laikymosi svarbą;
- 12.9. padeda Įmonės darbuotojams didinti antikorupcinės vadybos sistemos rezultatyvumą, tinkamai jam vadovaudamas;
- 12.10. puoselėja antikorupcinę kultūrą;
- 12.11. užtikrina nuolatinį Antikorupcinės politikos ir antikorupcinės vadybos sistemos gerinimą;
- 12.12. savo pavyzdžiu skatina kitus asmenis demonstruoti lyderystę korupcijos prevencijos srityje;
- 12.13. skatina asmenis pranešti apie įtariamą arba faktinę korupciją.
- 12.14. užtikrina, kad Įmonės valdybai periodiškai būtų teikiama informacija apie Įmonės antikorupcinės vadybos sistemos veikimą.

13. Antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytojas yra tiesiogiai atskaitingas Įmonės generaliniam direktoriui ir, prižiūradamas antikorupcinės vadybos sistemos kūrimą ir įgyvendinimą, turi teisę tiesiogiai kreiptis į Įmonės generalinį direktorių. Antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytojui priskiriamos šios pareigos:

- 13.1. prižiūrėti, kaip Įmonė įgyvendina antikorupcinę vadybos sistemą;
 - 13.2. teikti informaciją valdybai apie Įmonės antikorupcinės vadybos sistemos veikimą, Įmonės darbuotojams patarimus ir rekomendacijas antikorupcinės vadybos sistemos ir su korupcija susijusiais klausimais;
 - 13.3. užtikrinti, kad antikorupcinė vadybos sistema atitiktų Antikorupcinės politikos reikalavimus;
 - 13.4. teikti siūlymus Įmonės generaliniam direktoriui dėl Antikorupcinei politikai ir antikorupcinei vadybos sistemai įgyvendinti reikalingų išteklių;
 - 13.5. vykdyti kitus, su Įmonės Antikorupcinės politikos ir antikorupcinės vadybos sistemos formavimu ir įgyvendinimu susijusius, uždavinius bei funkcijas, nustatytus kituose Įmonės vidaus teisės aktuose ar Įmonės generalinio direktoriaus pavedimu.
14. Įmonės struktūrinių padalinių vadovai, vykdydami Antikorupcinės politikos nuostatas:
 - 14.1. užtikrina antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų taikymą vadovaujame padalinyje ir vykdomų funkcijų srityje;
 - 14.2. skatina struktūrinio padalinio darbuotojus vadovautis Antikorupcine politika ir patys aktyviai dalyvauja ją įgyvendinant;
 - 14.3. vykdo vidaus komunikaciją apie rezultatyvaus antikorupcinio valdymo ir antikorupcinės vadybos sistemos reikalavimų laikymosi svarbą;
 - 14.4. sudaro tinkamas sąlygas vadovaujamo padalinio darbuotojams, Įmonės generalinio direktoriaus paskirtiems atsakingais už antikorupcinės vadybos sistemos priemonių įgyvendinimą, vykdyti šioje srityje pavestas funkcijas;
 - 14.5. teikia antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytojui pasiūlymus dėl Antikorupcinės politikos tobulinimo, nustatytų korupcinio pobūdžio nusižengimų priešasčių ir sąlygų šalinimo.
 15. Įmonės darbuotojai, vykdydami Antikorupcinės politikos ir antikorupcinės vadybos sistemos dokumentų reikalavimus, turi teisę teikti Įmonės vadovybei, antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytojui ar už korupcijos prevenciją atsakingiems darbuotojams pasiūlymus dėl Antikorupcinės politikos tobulinimo, nustatytų korupcinio pobūdžio nusižengimų priešasčių ir sąlygų šalinimo.
 16. Visi asmenys yra atsakingi už Antikorupcinės politikos žinojimą ir taikymą, o Įmonės darbuotojai yra asmeniškai atsakingi ir už antikorupcinės vadybos sistemos dokumentų reikalavimų žinojimą ir vykdymą.

V SKYRIUS

PRANEŠIMAI APIE ANTIKORUPCINĖS POLITIKOS PAŽEIDIMUS

17. Įmonės darbuotojai skatinami informuoti Įmonės vadovybę, antikorupcinės atitikties funkcijos vykdytoją, už korupcijos prevenciją atsakingus darbuotojus arba pranešti el. paštu pasitikejimolinija@ans.lt apie bet kokius Antikorupcinės politikos ir antikorupcinės vadybos sistemos dokumentų nuostatų pažeidimus, galimus korupcijos atvejus, viešųjų ir privačių interesų derinimo pažeidimus.

18. Įmonė taip pat skatina veiklos partnerius ir suinteresuotąsias šalis pranešti apie bet kokius Antikorupcinės politikos nuostatų pažeidimus ar galimus korupcijos atvejus Įmonės interneto svetainės www.ans.lt skiltyje „Korupcijos prevencija“ nurodytu el. pašto adresu pasitikejimolinija@ans.lt.

19. Įmonės vadovybė įsipareigoja saugoti pranešėjų konfidencialumą bei imtis visų galimų priemonių, kad asmuo, pranešęs apie pagrįstai įtariamą Įmonės Antikorupcinės politikos pažeidimą, korupcijos atvejus, viešųjų ir privačių interesų derinimo pažeidimus, nepatirtų neigiamų su jo pranešimu susijusių pasekmių. Pranešėjų apsaugos nuostatos galioja ir tais atvejais, jeigu paaiškėja, kad asmens pateikta informacija nepasitvirtino.

20. Gauti pranešimai, atsižvelgiant į jų turinį, nagrinėjami ir atsakymai pranešimą pateikusiems asmenims rengiami Lietuvos Respublikos ir Įmonės vidaus teisės aktų nustatyta tvarka bei negali būti perduoti nagrinėti padaliniui ar darbuotojui, jeigu dėl jų veiksmų išreikškė susirūpinimą pareiškėjas.

21. Pranešimus pateikusiems asmenims gali būti taikomos apsaugos, skatinimo ir pagalbos priemonės Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

22. Antikorupcinės politikos nuostatų pažeidimas gali būti laikomas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu ir už jį gali būti taikoma Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir Įmonės darbo tvarkos taisyklėse nustatyta atsakomybė.

23. Tais atvejais, kai Antikorupcinės politikos pažeidimas turi nusikalstamos veikos požymių, apie tai pranešama kompetentingoms institucijoms ir už šias veikas gali būti taikoma Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyta atsakomybė.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Visi esami ir naujai priimami Įmonės darbuotojai privalo susipažinti su Antikorupcine politika ir vykdyti jos reikalavimus.

25. Asmenys, atstovaujantys Įmonės interesams ar veikiantys Įmonės vardu, nesantys Įmonės darbuotojais, taip pat veiklos partneriai, su kuriais Įmonė sudaro viešųjų pirkimų sutartis, yra supažindinami su Antikorupcine politika ir privalo įsipareigoti laikytis jos nuostatų.

26. Antikorupcinė politika skelbiama viešai. Įmonė siekia, kad Antikorupcinės politikos nuostatų laikytųsi visi Įmonės veiklos partneriai ir suinteresuotosios šalys.
